

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡ. ΦΙΛ.
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ.

111020 IV 59/1970

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

2/8/69 1869/702740 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. 'Εξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).... Ραδοβίχιον..
(παλαιότερον ὄνομα :), 'Επαρχίας ... Δωδωνίης
Νομοῦ ... Ἰωαννίνων.....
2. 'Ονοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .. Τάτσι
... Φρειδερίκη.. ἐπάγγελμα ... Διδασκαλίας..
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ραδοβίχιον Ἰωαννίνων καὶ Φρέζου
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον.... 3.....
3. 'Απὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Τάτσης Ἀθανασίου ..
.....

ἡλικία... 56... γραμματικαὶ γνώσεις... Ἀπόφοιτος Δημο-
εῖκτο... Γραμματικὸς... καταγωγῆς ... Ραδοβίχιον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Ἰωαννίνων Μαρκάκης ἔτων 68 Ἀποφ. Δημοτ.
τόπος καταγωγῆς Ραδοβίχιον

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περικοχὰ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; Διά σποράν προωρίζοντο οἱ ἰσοκοπτεῖς
ποδ. δέν. ἔχοντες περὶ τὰ χωρὰ αὐτὰ καὶ μέν που
ἦσαν κλεισμένα, ἔχοντες καλλιέργειαν καὶ ἰσοκοπιδί,
ὑπάρχον αὐτὰ χωρίζεται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Ἐπὶ ἤρχον... χωρίζεται.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ('Ελληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ. Ἀνῆκον.
εἰς τοὺς Τούρκους καὶ εἰς τὴν μονὴν Δικονίου.
- 3) 'Ο πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ἡ περιουσία διανεμετο μετὰ θάνατον
τοῦ πατρὸς ἢ διὰ διαθήκην ἢ δυν. τοῦ προέδρου

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Μὲ ἀμφοτέραις συγχρόνως

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

Πόσους

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα μόνον... ἐργάζονται... δικαστικά... λαμβάνουν... μέρισμα... (ἡμέρα) ἐκ τῶν γρόνων καὶ ἐκ τῶν κενυμένων

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακατόρες, σημακατόροι κλπ.)

Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

Βασκοῖ... ἐν τῷ γένει... κοινωνικῶς... ..

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζονται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τουχητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἐχρησιμοποιοῦντο... ἐργάζονται... ἐργάζονται... ἡμερομισθίον... ..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

Ναί... ..

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ; ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

Ναί... ..

- δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

... Διὰ ζωϊκῆς κόπρου

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Τὸ β. 1956

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον

ἐκρημίσανται ἐκ 1950. Γεωργ. μηχαναὶ ἀρνημα
ποιοῦνται ἀπὸ τοῦ 1952

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐκρημίσανται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκευάζει τὸ ἄροτρον, τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; .. ἀρνημίσανται μετὰ τὸ ἄροτρον

Κατασκευάζεται καὶ προμηθεύεται ἐξ ὠκων
νίνων

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χερσὶν 2. Ἀντίον 3. Κοντοῦρα 4. Φτερό

2. 5. 8.

3. 6. 9.

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .. ἀπὸ ἐκρημίσανται ἀπὸ 1952

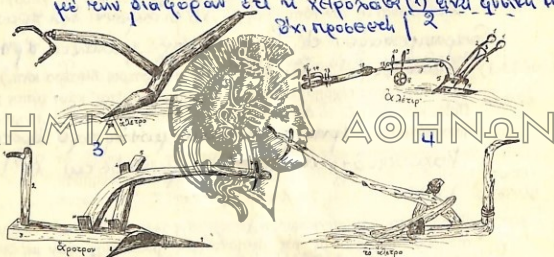
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ .. ἀπὸ ἐκρημίσανται

4) Μηχανή δεσίματος τών σταχύων (δεματιῶν) Δέν. ξεκρίμασιν

5) Μηχανή άλωνισμού ... Πίκεται... δ'... ξάκων...

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... κατασκευάζει... ἀπὸ... εὐκρίμασιν... πρὸς... ἔκαστον... ἐν... ἔκαστον... περιεχόν... Τώρα... εἰς... χεῖρας... κατασκευάζει... εἰς...

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποία διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; χρησιμοποιεῖσαι τὸ δῆλ. 3 μετὰ τὴν διαφορὰν εἰς τὴν χειροκίνητην (ἢ ἐν γυνικῇ καὶ θύκροσιν) 2

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ... χειροκίνητη	6.	11.
2. ... κομμάτι	7.	12.
3. ... φτερό	8.	13.
4. ... τραβικιόρι	9.	14.
5. ... τινί	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

ἦτο τὸ ὕνιον... δι' ἄλλα τὰ χωράφια.....

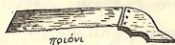
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... ἐν ἀριστερῇ καὶ
ἐν δεξιῇ.

- 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;... ἐν ξύλῳ

ἄλλοι... μέ... κύν... ἐπὶ τὴν... τοῦ... ἐκόντος... με-
κύν... διαφορῶν... δεῖ... δὲ... ἐποποθεῖτο... μακα-
καρὶ... καὶ... ἐπὶ... γυνίαν... 200.

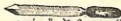
- 7) Ἔργαλεια διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....
Πριόνι: τὰριδι τ. ξυλοφάι: — τ. ἐκόντι.....

πριόνι

ἀρίδι

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. . . *Βόδια, ἄσπαρα καὶ μοσχάρια*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; . . . *Πάντα καὶ δύο ἡμίονοι εἰς . . .*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Μόνον διὰ καὶ βόδια, διὰ καὶ ἄσπαρα, ἡμίονους καὶ μοσχάρια καὶ λαμναρχίαι*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζέυλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Αἱ γίνονται εἶναι καὶ αὐτοὶ παρὶ τοῦ ζυγοῦ καὶ εἰς τὸν ζυγόν*

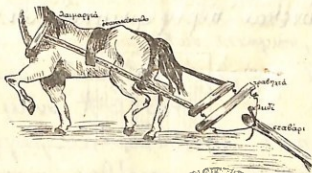
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). . . . *Κουλλοῦρι*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *ἀπὸ τοῦ 1950*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; . . . *Διὰ λαμναρχίας καὶ κραβυκαρχιών*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ τὰ προσδεθῆναι
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

Εἶναι ὁμοία με τὴν φηκονιζομένην

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινῶν) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας : 10 πρῶν... 8... ἄνδρας

...ու՛ր Եւ Երկրն... ւո՛ւ հ... Կրօնքա...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .. Πιέται διὰ γυροῦ κιν

βοδινῶν καὶ διὰ ποιμασίαν καὶ βοδινῶν· εἰς
 τὸ ἔργημα διὰ βοδινῶν ἀντιμαρτυρεῖται ἀπὸ τοῦ
 Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ στοχεῖν ἄροτρον... *So much*

2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις το σιόηρον άροτρον... *CD pulleys*

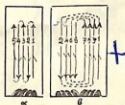
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Τὰ μακροβύτη μὲ βρομὴ καὶ δυνάμει καὶ
ἀδυναμίᾳ καὶ βρομῇ, καὶ ἄλγος μὲ χάριν εἶ

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

...ὁ ὄργωνεται... περιφερειακῶς... ὡς... ἐκ... σχεδ. (β).

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, ντάμης, σιασιῆς, μεσδράδες κ.λ.π.); ... ἔγινετο καὶ γίνεται μετὰ σπο-
ριῆς

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακιάν; μετὰ περι-
φερειακὴν... αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον; ... ἐκ... καὶ μετὰ... καὶ... ἔχουν... πετρελ (κουρκιῆ) καὶ... ἐκ... καὶ... ἔχουν... μετὰ... καὶ...
7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. ... ἔγινετο διάνοιξις... καὶ... αὐλάκων... ἐκ... βάθος καὶ πλαγίως...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *Εἰς κα. μέρ. η. ἔσπον. εἰς ὕδατος. ἔστι παχύ*

καὶ χωρὶς πέτρων γίνεται εἰς βάθος. Εἰς γὰρ χυρὴ καὶ περὶ δὴ μὲν γίνεται παχίως.

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Τῶν. εὐκρυπν., βρίζα, βεβρύκη κλπ. κατὰ μῆνα. Ἐπετέμβριον. Τοῦ. ἀραβοσίτου κατὰ μῆνα. Μαΐριον. Τοῦ. ἀργαλέου. κακοῦνεα. Τοῦ. πρώτου. ὀργώματός. δεύτερον. ὁβόλισμα καὶ τέλειος. πέρι. ἢ ὁβόνα*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

κατὰ μῆνα. Ὁ. κατέμβριον καὶ μαΐριον. Τίχεται ὀργώμα καὶ μετὰ. ὁβόλισμα. εἰ. ὁβόνα. βραχίον

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ... *Μέλει. ἀσπαρτὸν. ἔν. ἔτος.*

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Τοῦ. ἑσπε. κριθῆς. ὁβόνα. γίνεται. ἔνα καὶ κηπευτικῶν εἰδῶν καὶ ἀραβοσίτου δύο*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... *Πατέρ. ἢ μικρὴ καὶ. διορέκι. ἢ. χυρὰ ἢ. καὶ μακρὰ (διὰ γὰρ ἀλαχ), ἢ. βουκέντρα. (κομμάκι. διὰ γὰρ ἀλαχ), ἢ. ὁβόνα*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρῳ τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; **Καθαρίζονται μετ.**

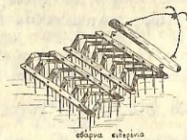
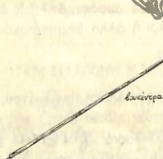
εργωνικὴ ράβδος βιδωρῶν πινὶ ἔχει πέντε θύκας ἀπὸ τοῦ ἑξῆς μέρους εἰς τὸ βουκέντρον ἢ τοῦ καμμοῦ...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... **Γίνεται πάντοτε βιδωρῶν μετ. βιδωρῶν πινὶ καθαρίζεται ἀπὸ βέργας...**

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μετὰ σκαλίδας, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

τὸν ἀκαροῦν ὁ παρῆς καὶ οἱ βοκάνικες

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους...

ζυγὸς οὐ μῆπος. ἐκαλλεῖτο διὰ τὴν τὰς ἡ δεικνύει καὶ καὶ τὴν μετὰ τὴν ἐργασίαν εἰς ἀργίας

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

ἀνὰ τὴν εἰς τὴν ποιμαίνοντα τὴν ἐπὶ τὴν μόνον κριεῖν ἀνὰ τὴν εἰς τὴν

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

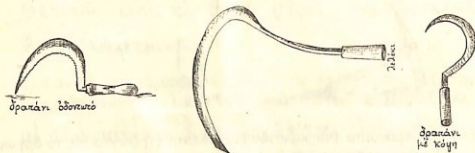
ἐφυτεύοντο καὶ φυτεύοντο εἰς γαῖαν καὶ βερὴν καὶ σπαρτὸν μετὰ τὴν κόπρον

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ... Ποιὸ παλαιὸ
... θηριεργὸς ... ἔργηκε μετὰ τὰς χεῖρας ...

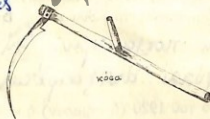

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θηριεργίᾳ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ἐχθρὸν μορσίνοντες μετὰ ἐκπαινετῶν κύνων
δρεπάνων μετὰ ὀδοντωτῶν κόψων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). με δρέπανα καὶ κόσες

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θηριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ὡς ὁδο
καὶ ἐκπαινετῶν

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

ὡς ἀπὸ ξύλου κεραμικοῦ ἢ ἐκ γυψοῦ
ἡ κοιλία τοῦ κεραμικοῦ

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) .. Οἱ εὐφροσύνοι (ρύψκοι) ... εἰς ἰωάννιναν

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν, τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... Ο θερισμοί ... δ? ἐκριζώσεως . ἦτο . δ . παλαιότερον ... θερισμοί . εὐφροσύνοι . δὲν εὐφροσύνοι

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτήριον μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. εἰς ... ὕψος ... ἰο. ἐκτοσεῶν

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ... φάνες

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμίδες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... εἰς κέν. θερισμὸν ... εὐφροσύνοι . δίκαιος . χερόβολα ... ἀλλοι . θερίζοντες καὶ ἀλλοι . δένουν ... καὶ . χερόβολα

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... εἰς κέν. θερισμὸν καὶ εὐφροσύνοι ... ἐκτοσεῶν ... ἰο. χεριές , εἰς κέν . θερισμὸν ... ὅμοι . τῶν δίκαιος 4-5 . Ατ . μεγάλα καὶ . στάχυων . εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. **κερόβουλα**

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν ; ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῖαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; ... **θερίζουν καὶ**
ἀνδρᾶρα αἰ... γυναῖκες... οἱ ἄνδρες δένον
τὰ κερόβουλα... ἐπαγγελματῶν δέν...
ἤρχοντες δίδει δ... ἔκταται... ἀντιμικρῶ.

2) Πώς ἡμέραντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ἐκκοπῆς) ; Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή—εἰς χοῦμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ἐνομοτολογίαν) ... **Οἱ ἐργάται (θερι-**
σταί) πρὸς πηγαῖον... ἡμεροκάματο... ἀμει-
βουεαι... μετ' ἡμερομίσθιον... μετὰ φαγητοῦ
καὶ... οὐκ... ἀνευ φαγητοῦ (<ξίψωμα)...

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; ... **αἱ γυναῖκες**
ἐτέραν... χεῖρας... εὐκλήσκει... ἐξέρχονται μετ'
ἀνδρᾶς... παλαιὰς... κάλτρες... ἐπίσης μετ'
καὶ... πόδας... καὶ... περιέβαλον... δι' ἐνδυ-
μάτων.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Ἐξ ἡμέρας τὴν ἡμέραν δὲν εἰδίδετο προσοχή, ἀλλὰ ἔπ' αὐτὸν δὲν ἔπετρέπετο κατὰ κυριακὰ καὶ ἑρῶν*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Τραγουδοῦν... ἐν βουνισμῶν τραγούδια τοῦ κόπου...*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδος. *Δὲν ἀφήνουν κυριακὰν ἀθέριστον*

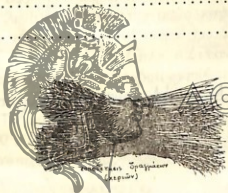
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρως ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ δεμάτιασμα ἐγένετο μετὰ τὸν θερισμὸν καὶ οἱ σταχῶν δὲν εἰδίδετο. Δεμάτιαζ ἐκκίνοντο ἔρῳ διὰ νὰ χυριασθῶν ἐπὶ 2-3 ἡμέρας...*

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν... Τὰ κε :

φύλλα 3-4 μαχί (καριῶ). ῥάβδον·
 κα. με. κοινὴν κατασκευασμένην ἀπὸ καλα-
 μιά. ἑκατομ. βρεχμάνης. Τὸ δέσιμο ἐγένε-
 το με. κα. λαίραι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; Ἀδμ-
 νοῦχο 3-4 ἡμέρας ἔπαια διὰ χειρῶν καὶ

μετὰ ἑκατομ. βρεχμάνης. εἰς κέν. ἀγρὸν καὶ ἀγροῦ
 καὶ ἐρίνοντο. ὁθιμοναί. με. ἔλα. καὶ δέ-
 ματεια. καὶ ἀγροῦ. ἔκοπο. ἑκατομ. με. καὶ
 δεμάτεια πρὸς τὸ μέσον τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐρίνοντο.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....Γίνεται μετὰ τὸν μῆνα Ὀκτωβρίου
.....μὲ ἀπορρυμένον ὕδρον.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....
-Γίνεται μὲ κρᾶνιγμα, διὰ
κῶν... χειρῶν, κῶν... κρομμῶν καὶ πλάκας.
καὶ ἀπολοῖσται καὶ ἐκείθουν μὲ τὸ βλα-
ντιεύριον.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθηζέτο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

.....δὲν καλλιεργεῖται.....
.....
.....
.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
.....
.....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... Τὰ ἀ-
λώνια... εἶναι βινήσες... ἰδιόκτητα... καὶ ἐ-
λευθέρων καὶ ἄλλων ἀφ' οὗ ἐλευθέρηται
ὁ νοικοκύρης
- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; ... Ἀπὸ 1^{ης}
Ποσίου... μέχρι 1^{ης} 20^{ης}...

- 7) Εἶδη ἁλωνίων (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
 (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ... εἶναι τὸ περι-

σκευον καὶ τὸ πρῶτον ἐκ κάρου.
ὑπερῶν καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει ἐξ
αὐτῶν πρὸς τὸ ἐπὶ τὸ περιφέρωνται καὶ πρὸς

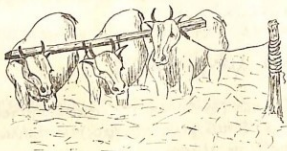
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
 ἁλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) ... πρὸς τὴν ἐνάρξεως καὶ ἐ-
λευθέρου διὰ κόπρου βοῶν

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἁλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... ἴσα...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Γινεσαι κυκλικός με κοβε σπάχως πρὸς
 μέν κύβαν.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιστοῦ ξύλινος στῆλος, ὑψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου εξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τοπρεθετεῖται εἰς τὸ μέσον καὶ ἀλωνιστοῦ
 καφέτος... κύβλος... ξύλινος... ποδὶ ἑναρμόζεσθαι
 ... ἐκρίεροι ἢ ἐκρόερος... περίε καὶ... ὁποῖου καὶ
 ῖσθαι καὶ ἐκονί... ἀπὸ... καὶ ἄλλο... ἄκρο... καὶ ὁποῖου
 εἶναι προεδοξίμενα καὶ καὶ καὶ

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ αλόγα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλιές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

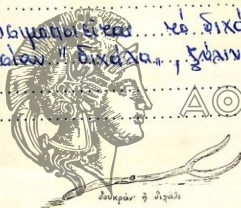
Ἀρχίζει ἀπὸ πρῶτην 11^ω πρῶτην καὶ τελευτᾷ
ναι τὴν 18^ω ἢ 19^ω ἀπογευματινῇ

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιεῖται καὶ διχάλι μετὰ κύνος
νομαστῶν "δικάλα", ξύλινον εἰκαστον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

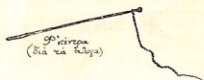
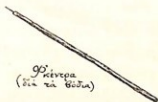

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχης ; ... Βεβαίως καὶ ... κατὰ διαστήματα καὶ γυρίζει καὶ δικράνι διὰ τὰ πατωθῆ μέθοδοι καὶ ἐπιφανείας καὶ ἀλωνιῶν

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κύττημα τῶν ζῴων ; ('Εν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Χρησιμοποιεῖται ξύλον εἰ καὶ ἄκρον καὶ ὁποῖον εἶναι προεξεμένον πέτρων δεικνύον καὶ ὀνομάζεσθαι «καμινέικι»,

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν **Δὲν ὑπάρχει ἔνταξιν**
ὄνοματι καὶ ἰδιαιτέρως.....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
 Δὲν ὑπάρχει ὄνοματι.....

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοπαπῆδες, καλούμενοι ἀλωνοῦνται καὶ ἀγωγάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδινὰ ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν **Ἀναλαμβάνει ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς ἢ τοῦ ζῶου καὶ ἔχει ἑαυτὸν**.....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

? Ἐχωρίζετο ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦ στάχυος παλαιότερον μετὰ τὸν κόπανον καὶ τὸν δέκυν

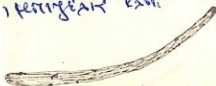
- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ὁ κόπανος ἦτο αἰπασὸν ξύλον μῆκος 1-1,30 μ. καὶ εἶχε σχῆμα κυκλικόν.....

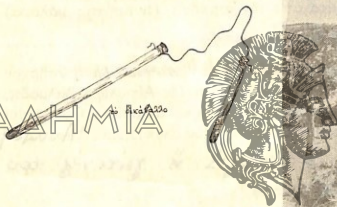
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).. *Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ αὐλήν. Κοπάνισμα ἐγένετο εἰς τὴν αὐλήν κὼν, ρεβύθια, βύτον, μεπιγέλι κλπ.*

κοπάνος τροχόσλοος

ξύλο καμεινυτό διὰ τὸ καθεύεσθαι μακρὸν ὅραμα δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο ἀπὸ τῶν οἰκογενεῶν ἢ συγγενεῶν. Τῶν κειφαλικῶν χωρ. παρὰ δὲν ἐγένετο ἀπὸ ἐργάταις τῶν γύρω χωριῶν...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

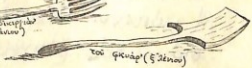
καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) **Τὸ κοπάνισμα ἐγίνετο ἐπὶ καὶ ἐδάφους . . . Ἡμερσιῶς . . . Ἐκοπάνισοντο . . . 3-4 . . . ὑπερὲς αὐτὸν . . . Τὸ κοπάνισμα ἀπέβαλεν ἀφ' ἑνὸς αἰ. τὸν χωρισμὸν τοῦ κορμιοῦ, ἀφ' ἑτέρου . . . εἰς κῆν . . . ἀκυροποιεῖν καὶ εἰσάγειν.**

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; **οὐκ**

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) **Ἄν . . . ἐχέμεν ἀ-
καθάρτη**

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. **Ἄν . . . ὑπάρχει ὁ εργαλὶα καὶ ἀλωνισμένον . . . ἐκείνου . . . Ὁ . . . ἐκείνου . . . λινιζοῦται . . . μὲ . . . κειρμένο . . . φρεῖα . . . μὲ . . . φρεῖα . . . ἔκείνου**

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ο. ἑκπρὸς. ἔπει*

*βερόφηναι... Δεί. δνάσκει... ἔαιμον. δια. πόν...
...διωρβόν... καὶ... διακύνων...*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο..... *Τὸ ἀνέμισμα...*

*κὺν. χονδρῶν... τεμάχων... γίνεται μὲ τὰ φτυαί. τὸ γὰρ
νίου... ἔσαν ἄμφω... φεύχων... καὶ χονδρὰ... γίνεται...
μὲ τὸ κόκκινο ἢ τὸ ποικίλον*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῆ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

...Λιχνᾶ... ἢ... γυναῖκα...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*Τὰ τεμάχια καὶ ἀπομένουν... λέγονται "Λένες"
ἀποχωρίζοντες... μὲ βραχίονα... μὲ δάκτυλ...
ἢ μάλανον... Μερικὲς φορές... καὶ ἀφύνουν... ἔτσι...
...διὰ τὰ καὶ... ρίπκων... θεί... κόρεται...*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο ... *Δεν ἀνέμω ποὶ ἔτσι, δεν γερν...*

ἀνέμισμα:

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένειντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Γίνεσαι μετ' τὸ κόσκινο ἢ καὶ δριμόνι.

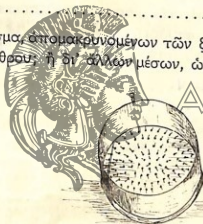
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

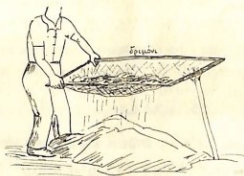
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο, παλιό δριμόνι

κόσκινο ἢ ἀριμόνι

νων μετ' ὅπας διαφορῶν μεγεθῶν· π.χ. μετ' τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *Ὅταν... ξινέται... λιν...*

*νισμα... οἱ γάνες... πηράνουν... ἐννήθαι... ἐν... ἀντα...
κεῖ... βωροῦ... Τότε... ἡ χυνάνα... καὶ... διακρίματα...
μαγεύει... πὺς... πορὰ... με... καὶ... χέρι... Τὸς... δο...
λοῖπους... καὶ... ξεχωρίζει... με... καὶ... κόκκινο... ἢ... ἀρι...
μόνι...*

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; *Δεν... ἀνδρὶ... ἀνδρ...*

Ζεῖμον...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

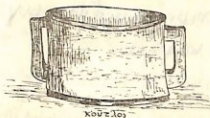
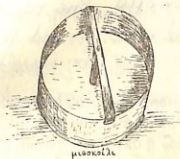
ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. *Δεν... ἀνδρ...*

γ'.1) Ποία ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλῶνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλῶνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσσετε δὲ καὶ χρο-
νόγραφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)... Το δὲ καὶ

...και ο δεκάκι-
σμος έγινε με σωρούς... Δηλ: "Εκατοντάδες σω-
ρούς. Βιομηχανίες και βιομηχανίες... Τούρκος και
"ήμερος" και μέλη της σουβας μετ' αθροισ

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο, +

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, +

χ) τὸ γυφτιάτικο, Δ

Ε) τὸ οὐλωνιστικὸ κατ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρο των δημητριακῶν (δνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς) ? Αποθηκεύετο εἰς λάκκους

6x10cm... 6x10cm... 100-200 cm
7x10cm... 7x10cm... 300-500 cm

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Ἀποσπένδομαι... μέγα δὲ καὶ
 πύβη... ἀκρῶνες, ἡμέρου δένεται. "μπαλάδες".

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

Δυνήσας μετὰ τὸ ἀλώνισμα, ἀπὸ τοῦ καλὲ-
 ρου χωράφι... συγκεντρῶνται... εἰς τὸ παχὺ
 καρπῶν...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ;..

δὲν παρὰ σκευὰ γίνονται...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀναμμα φωτιᾶς γίνεται... καὶ μικρὴ καὶ
 καὶ μεγάλη... ἀποκριὰ...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Τὴν κορυ-
 φὴν καὶ ἀπὸ κειν, ὥραν 10^{ην} καὶ εἰς τὴν
 πλατεῖαν καὶ χωριῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΙΘΕΟΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤ. ΛΥΚΕΙΟΥ
Β' ΕΚΤΑΙΔ. ΤΕΡ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Αριθ. Υποτ. 2312

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣ
ΙΩΑΝΝ. ΜΕΤΟΥΝΤΙΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟ

ΕΙΣ
Παυλίδας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

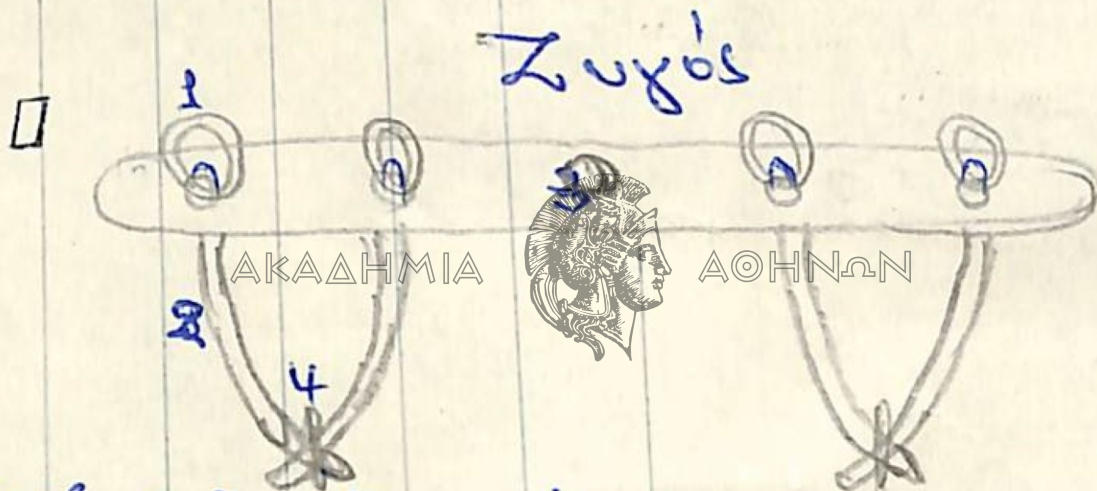
1. χειρολαβή
2. κονοί
3. φέρει
4. τραχυχάλει
5. Γι. ν. ι.

Χρησιμοποιούμενον Βιβλίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

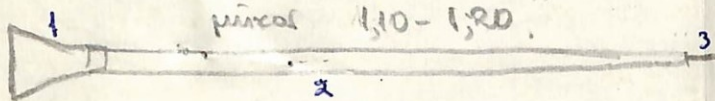

ΑΘΗΝΩΝ

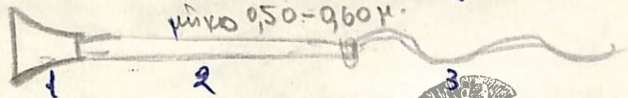
- 1) Κρίκος βιδιούρος βερβήχας
- 2) Ζυγός ζόγινος
- 3) Ζόγινος κορμός
- 4) Σχοινιά.

Βουκέντρα βοδιῶν

- 1 Σιδυρά ράβδου
- 2 Ξύλου
- 3 Βελόνι κεντήματος

Καρικεῖς ῥάβδον

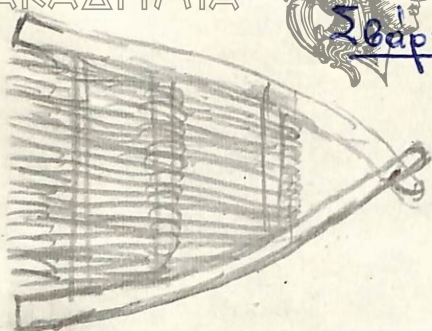
- 1 Σιδυρά ράβδου
- 2 Ξύλου
- 3 Πέρινον κεντήματος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ῥάβδον

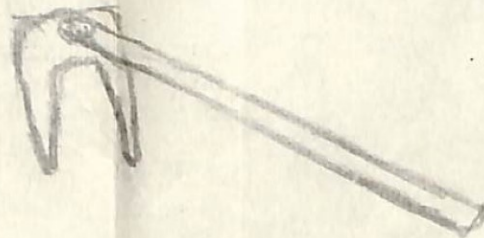
Καβρός

Τβόπα

δινέχον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

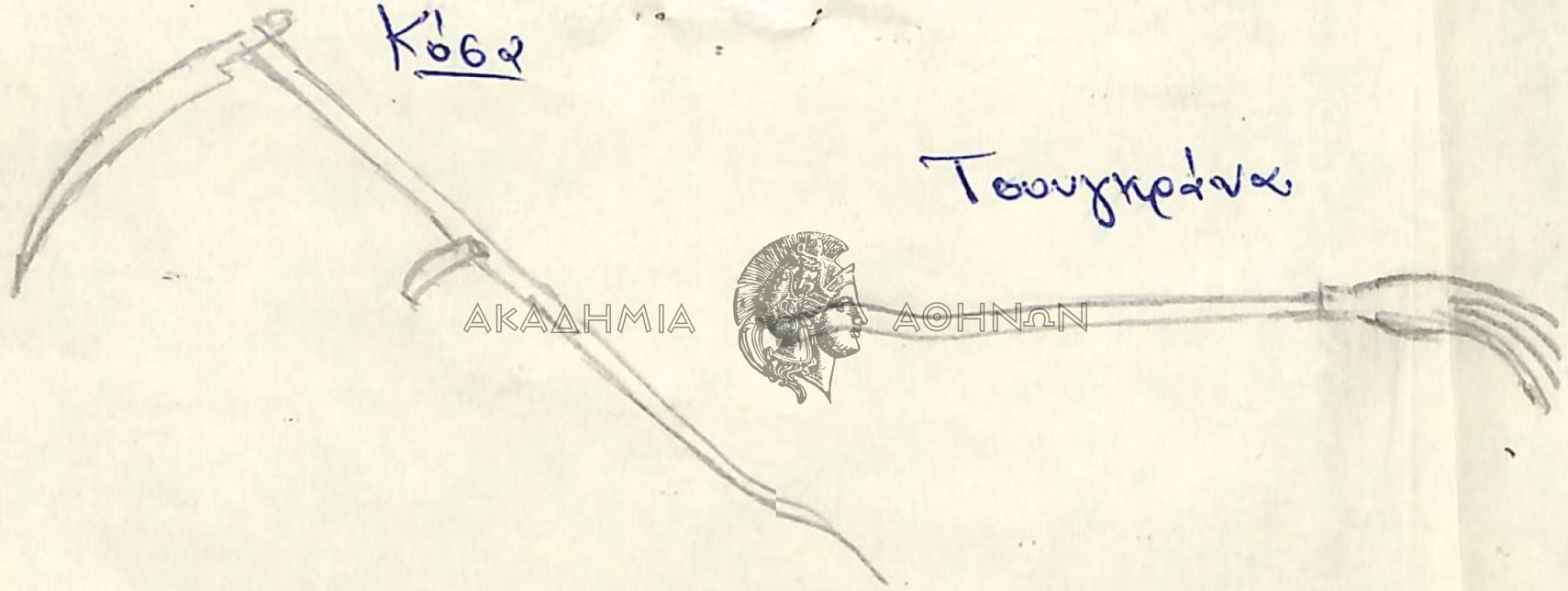
Κ' 62

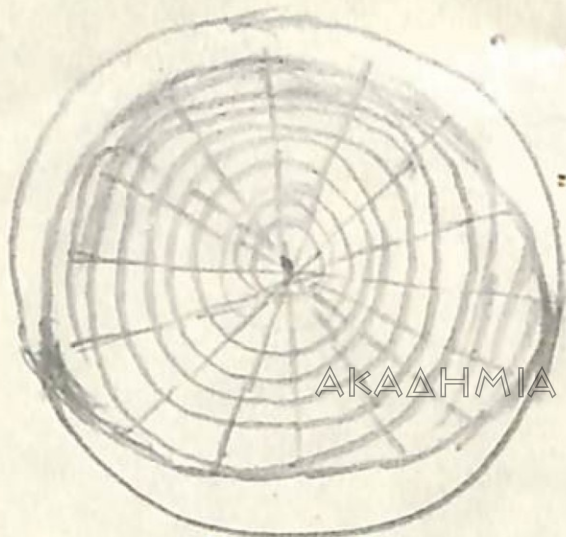
Του γρηδινε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Δρ. Μόυι

ΑΘΗΝΩΝ

Χόρνο

Τραγούδια τῆς Ἀποκριᾶς

1) Ροβολάει ἕνας παιγιᾶς

Ροβολάει ἕνας παιγιᾶς φορτωμένος μπουχιουρτιά
κι' ἔχρουναν καὶ μπουχιουρτιά
γιά νά παυκερκεοῖν χεῖρές.

μιά χεῖρά μονοδουνεύρα ἤθελε νά πάρῃ δύο
ἤθελε νά πάρῃ δύο, ἕνα χέρο καὶ ἕνα νιό
μὲ τὸ χέρο καὶ χωράφι, μὲ τὸ νιό εἰς τὸ κρεβάτι
ὦν καὶ ὁ μὲρ' ροῦθα μου, ὦν καὶ ἄκουε καὶ θνιός
μὲ καὶ δένδρο κάρησε.

ἂ! καὶ βὰ μὲρ' ροῦθα μου, ἂ καὶ βάβω ἀπὸ κονεῖ
μὲ καὶ καττοκέκορρο καὶ δένδρο καὶ χεῖ
καὶ καὶ νιό καὶ πάρω χεῖ.

ὦν καὶ ὁ μὲρ' ροῦθα μου, ὦν καὶ ἄκουε καὶ θνιός
ὦν καὶ ἄκουε καὶ θνιός, μὲ καὶ βάβω ρίχτηκε
ἂ καὶ βὰ μὲρ' ροῦθα μου, ἂ καὶ βάβω ἀπὸ κονεῖ
μὲ καὶ παυκερκεοῖν καὶ βάβω καὶ χεῖ.
καὶ καὶ νιό καὶ πάρω χεῖ.

ὦν καὶ ὁ μὲρ' ροῦθα μου, ὦν καὶ ἄκουε καὶ θνιός
ὦν καὶ ἄκουε καὶ θνιός, μὲ καὶ γροῦρο ρίχτηκε
ἂ καὶ βὰ μὲρ' ροῦθα μου, ἂ καὶ βάβω ἀπὸ κονεῖ
ἂ καὶ βάβω ἀπὸ κονεῖ, μὲ καὶ τὰ κὰνα καὶ νιό
καὶ καὶ γροῦρο καὶ χεῖ
καὶ καὶ νιό καὶ πάρω χεῖ.

ὦν καὶ ὁ μὲρ' ροῦθα μου, ὦν καὶ ἄκουε καὶ θνιός
ὦν καὶ ἄκουε καὶ θνιός, μὲ καὶ αἰμὴ ρίχτηκε

ὅ μ' ἴδωθ' ἐνὸς κοινῆς μικρῶν πενήντα δαυτῶν
τοῦτ' αἰ' μὴδ' ἔρως μου κἀντι αἴψῃ σέβω γὰρ
καὶ αἴψῃ σέβω γὰρ καὶ τὸν νῦν δὲ πᾶσι γὰρ

2) Ποῖος εἶδε φείρα στ' ὄρχωμα

Ποῖος εἶδε φείρα στ' ὄρχωμα

Μαλικοφροσύνην

Ποῖος εἶδε πόν σταντὸχοιρο

μὲν καὶ ἐπὶ σὺν πᾶσι

νὸ φέρει γὰρ αἰς ἔργον

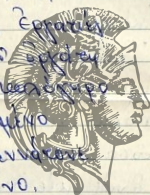
νὸ καὶ ποῖος δὲν ἔργον

Ποῖος εἶδε τὸν καλὸν

Πᾶσι ἀφασκωμένο

νὸ καὶ γὰρ γινώσκον

καὶ βασιλευμένο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Νύκτα καὶ πού χορεύαμεν

Νύκτα καὶ σὺν χορεύαμεν

νύκτα καὶ παρὸς μᾶς εἶδε

μᾶς εἶδε μὴδ' ἔρως εἶδε κἀντι καὶ αἴψῃ

μᾶς εἶδε κἀντι καὶ αἴψῃ καὶ αἴψῃ φέρει

μᾶς εἶδε καὶ χορεύοντα, ἐνὸς φέρει καὶ αἴψῃ

μᾶς εἶδε καὶ χορεύοντα καὶ χορεύει καὶ αἴψῃ

καὶ ἡ καὶ ἐνὸς καὶ αἴψῃ καὶ αἴψῃ καὶ αἴψῃ

Ποῖος μὴδ' ἔρως εἶδε καὶ αἴψῃ

Ποῖος εἶδε καὶ αἴψῃ, εἶδε καὶ χορεύοντα.

ΑΚΑΔΗΜΑ ΧΡΕΙΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΜΑΡΤΥΡΕΙΝ

5/

“Ένα πουράκι ξέβγαυε από τον ιδρώτα κόρπο
βγαίνον· φωνάζει με σωμάτων· και οι ελπίδες βγαίνε
ποδο φορέει· και μαύρη γη με δαδ φωνάζει να δένει
κορό φωνάζει ξόδια και κορό μου για να γίνει
δέν· γύρερα λένε μου ξόδια ζουν και γινόμενα
θέ να γινόμεν· γης γινόμεν να με παύει, γινόμεν να παύει
θέ να γινόμεν χερσιν να γινόμεν· οδόν γινόμεν
και να γινόμεν κα μύξα και κριχό οδόν παύει οδόν.

6 Τιβρεάδα

Τὸν Ἀγρίωρρι χιβεάδα μαί κην κορά κην ρούα
 μωρί παμρό φεγγέρι
 νά μοῦ χαρίσῃ καὶ κλειδί ἄχ τῷ παρακλήσῃ σου
 μωρί παμρό φεγγέρι
 νά ἀνοίξῃ κέν παράδεισο ἡλιέ μὲ νά σεργιανήσω.
 μωρί παμρό φεγγέρι
 νά δῶ τοὺς ποταμούς πῶς περνοῦν καὶ τοὺς γινοχοὺς πῶς ζοῦν
 μωρί παμρό φεγγέρι
 νά δῶ καὶ τὰ μικροπαῖδα πῶς παίζουν ἐνὶ πρὸντιο
 μωρί παμρό φεγγέρι

Ἡ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ~~Παλαιᾶ ἀστυ~~ ΑΘΗΝΩΝ

Τοῦτο εἶδε ἡρακλῆος ἀστυ
 ὅπου εἶδε πρῶτον ἀστυ
 μαρμαρυγῶν καὶ θάλας

μαί χαράδρα φέλλα
 μαῖρα μάτια μαῖρα φεγγέρι
 αἰὲν ὡρῆν μαχάματα
 κοίτεις μὲ τὰ υἱάματα
 αἰὲν πᾶσον ἐν τῷ εἴχῃ
 ἦσαν μὲ κρύα φρεῖ
 ἔβαντα νά πῶ κερὶ
 ἔκ πῶ καὶ νά χερσῶ
 κέν καρδίᾳ μου νά δροσίσω
 αἰὲν μὲ πέρτερ ἔκ μενείας μου
 καίριος παχὺν καὶ χέλιον μου
 μὲ καρδίαν καὶ καίριον
 βαρὺ καὶ σταθεράμενο.

Τὰ κορίτσια κὲ κεντούσαν
νυφιδιές κὲ περανοῦσαν.

2) Τὸ χαϊτανάκι.

Πρὸς ἀδελφοῦδες ἐμαῖσταν χαϊτανί - χαϊτανάκι
 νι κρεῖς ἀναμμένες χαϊτανί - χαϊτανάκι
 νι πρὸς ἐπανκρενέκαμε χαϊτανί - χαϊτανάκι
 ἢ μὰ παρνεῖ κὲ βασιλιά χαϊτανί - χαϊτανάκι
 ἢ ἔσθ' ἔσθ' ἐν βενιτζίο χαϊτανί - χαϊτανάκι
 καὶ ἢ ἴσθ' ἢ καὶ ἴσθ' ἀπὸ τὸν δόλιο χέρο
 ὃ βασιλιάς θραζέ ἀπὸ τὸν βενιτζίος κόπης
 αὐτὸς ὃ δόλιο - χέροντας κρεῖς μὲ καρδία

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς τὸ τέλος τῆς φωνῆς ἀπὸ καὶ καὶ
 κινεῖ μερῶς ἀπὸ ἀναμμένες κρέβουνα, ἔρρεται τὸ
 "πινέρι" τραγοῦδι μὲ κινῆτες ἐκινῶντον δὲ πρὸς πρὸς
 ὅς ἔνας νὰ εἶναι τὸν ἄλλον οὐκ ἔστι.

Τὸ πινέρι

Ὡς τὸ κρεῖνον κὲ πινέρι, οἱ διαβόχοι κακοχέροι
 μὲ κὲ τὸ μὲρ μὲ κὲ τὸ δὲ κρεῖνε κο
 μὲ κὲ τὸ δὲ κρεῖνε κο καὶ λιανοθευμνίσκο
 μὲ κὲ τὸ μὲρ μὲ κὲ τὸν κρεῖνε κο
 μὲ κὲ τὸν κρεῖνε κο καὶ λιανοθευμνίσκο
 μὲ κὲ τὸ μὲρ μὲ τὸν κρεῖνε κο
 μὲ τὸν κρεῖνε κο καὶ λιανοθευμνίσκο
 μὲ τὸν μὲρ μὲ τὸν μὲρ κρεῖνε κο
 μὲ τὸν μὲρ κρεῖνε κο καὶ λιανοθευμνίσκο
 Σικωθεῖται πινέρι καὶ μὲ πινέρι καὶ μὲ χαντζήρι

60
Τότε γίνεσαι παντρευμένος. Τρέχουν αβυσσισμένοι
γύρω σου φωνάζει μαζί με καραβιέρους έγγυους
Προβασούν κι πίζουν τον πιο αδύνατο σου φωνάζει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ